

**KRAJSKÉ KOLO OLYMPIÁDY
ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY (2018)
kategória B**

**PRVÁ ČASŤ – PÍSOMNÁ
Test**

Čas na vypracovanie testu: 30 minút

Ukážka 1 (upravená pre potreby testu)

Nemci vyvinuli v nasledujúcich rokoch veľké úsilie, aby sa dielo holandského maliara dostalo späť na svoje miesto. /.../ Zakrátko prišla do Berlína odpoveď z Ministerstva spravodlivosti USA:

1

2

3

4

Vec: Rembrandtov autoportrét

Č. 20 530, LER: rfg F 28 – 26 815 V. 8 107

Vážený pán Bonhoff,

Váš nedávny list adresovaný Národnej galérii, ktorý sa týka uvedeného obrazu, odovzdalo vedenie galérie na zodpovedanie nám. Roku 1946 sa Úrad pre zahraničný majetok dozvedel, že v istej súkromnej zbierke v Daytone (Ohio) sa nachádza Rembrandtov obraz, ktorý roku 1921 ukradli z múzea vo Weimare.

Na základe tejto informácie a z výsledkov vyšetrovania tohto úradu sa zistilo, že obraz je podľa zákona majetkom nepriateľov USA, a preto bol na podklade konfiškačného príkazu 8 127 zhabaný.

Obraz bol v takom stave, že zástupcovia Národnej galérie odporúčali jeho [REDACTED].

Obraz v galérii nevystavujú, je starostlivo uložený v depozitári [REDACTED], kde zostane, kým sa o jeho osude definitívne nerozhodne.

Váš v úcte oddaný

John W. Douglas

*Zástupca najvyššieho prokurátora,
civilnoprávne/civilno-právne oddelenie*

Zdroj: VÁROŠ, M. *Osudy umeleckých diel a ich tvorcov*. Martin : Matica slovenská, 2011, s. 168. ISBN 978-80-8128-018-4.

OLYMPIÁDA ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY

1. Napíšte dvojslovný názov slohového útvaru/žánru, ktorý predstavuje text v ukážke 1 nasledujúci za prvou dvojbodkou.
.....
2. Do ktorého jazykového štýlu patrí text v ukážke 1 nasledujúci za prvou dvojbodkou?
.....
3. Napíšte pravopisne správne cudzí odborný názov/termín činnosti, ktorou sa uvedie poškodený obraz do pôvodného, resp. lepšieho stavu.
.....
4. Napíšte správne jednoslovný názov úradného/štátneho jazyka, ktorý sa používa v Holandsku.
.....
5. Určte skloňovací vzor podstatného mena (*v*) *galérii*.
.....
6. Pomenujte osobu pána Bonhoffa z ukážky 1 odborným názvom/termínom používaným v korešpondencii.
.....
7. V ktorej možnosti sú správne označené obsahy prázdnych rámečkov z ukážky 1?
 - A. 1 – adresa odosielateľa, 2 – miesto odoslania listu, 3 – adresa príjemcu, 4 – dátum
 - B. 1 – adresa príjemcu, 2 – adresa odosielateľa, 3 – dátum, 4 – miesto odoslania listu
 - C. 1 – miesto odoslania listu, 2 – adresa odosielateľa, 3 – adresa príjemcu, 4 – dátum
 - D. 1 – adresa odosielateľa, 2 – adresa príjemcu, 3 – miesto odoslania listu, 4 – dátum
8. Podľa ukážky 1 je Rembrandtov obraz v depozitári
 - A. Ministerstva spravodlivosti.
 - B. súkromného zberateľa v Daytone.
 - C. Národnej galérie.
 - D. Úradu pre zahraničný majetok.
9. Vypíšte z ukážky 1 jedno zložené slovo.
.....
10. Koľko zhodných prívlastkov sa nachádza v nasledujúcej vete z ukážky 1?
Na základe tejto informácie a z výsledkov vyšetrovania tohto úradu sa zistilo, že obraz je podľa zákona majetkom nepriateľov USA, a preto bol na podklade konfiškačného príkazu 8 127 zhabaný.
.....
11. Napíšte slovom pravopisne správne číslo konfiškačného príkazu z ukážky 1.
.....
12. Vypíšte z ukážky 1 správny tvar názvu oddelenia, na ktorom pracuje John W. Douglas.
.....

Ukážka 2 (upravená pre potreby testu)

Tu rúško vzal

*a na určenom mieste, pod morušou, ho **boskával/bozkával**,
v horúcich slzách máčal až tak, že keď už, zmorený
žiaľom, to rúško zložil pri ozrutánskom koreni –
moruša zašumela, vzlykol i prameň obd'aleč!*

*Mladík má pás a v ňom v slonovinovej pošve meč:
meč do hrude si vrazí a z rany hneď ho vytrhne,
zvolajúc: „Nech i mojou krvou tvoj závoj navlhne!“
A ľahne vedľa rúška. Horeznak leží, úbožiak,
a prščka **krvi/krvy** nahor do vetiev búši práve tak,
ako keď rúra z kovu sa rozpukne a z pukliny
prúd vody prudko **prýšti/príšti!***

*Z jaskyne kráča kráska, jej pôvab tóni obava,
či objaví to miesto: tvar stromu síce poznáva,
no tmavá farba plodov neprestáva ju stále miast'
Vtom, od tej steny bledšia, tam pod morušou uzrie triasť
sa údy mrúce. A zruč, že je to Pyramos,
do rúk sa tlčie, šklbe si vlasy, mieša prúdy slz
s červenou jeho krvou: objíma svojho Pyrama,
bozkáva jeho hrud' i ranu:*

*„Och, aká sudba týra ma –
kto mi ťa berie, drahý? Čuj Thisbé, čo si mal tak rád –
najdrahšia Thisbé sa ťa spytuje na tvoj strašný pád!
Pozri sa! Odpovedz mi!“*

*Pri mene Thisbé zaplesá
hasnúci zrak: ju zazrie a navždy, navždy zavrie sa!
Keď zbadá svoje rúško – a pošvu, v ktorej nie je zbraň,
skríkne: „Ach, to ťa láska zavraždila a vlastná dľaň!
I moja dľaň je silná, hľa tvoju zbraň už dviha si,
láska jej dá tú silu, a život môj tiež vyhasí!*

*Od tých čias [] plody má [], ten smutný strom –
popol, čo zbudol z oboch, je dnu pod jedným náhrobkom.*

PON: Premeny. Preložil V. Turčány. Bratislava : Ikar, 2000, s. 23, 24. ISBN 80-7118-887-5

OLYMPIÁDA ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY

13. V ktorej možnosti je uvedený prívlastok patriaci k podstatnému menu *plody* v predposlednom verši ukážky 2?
- A. sladké
 - B. tmavé
 - C. voňavé
 - D. biele
14. O ktorom *smutnom strome* hovorí básnik v predposlednom verši básne v ukážke 2?
.....
15. Ktorý staroveký básnik sa skrýva pod iniciálovou skratkou *PON* v bibliografickom zázname?
.....
16. Napíšte pravopisne správne celé meno renesančného dramatika, ktorý spracoval podobný príbeh nešťastne zaľúbených mladých ľudí.
.....
17. Vypíšte z ukážky 2 synonymum k podstatnému menu *rúško*.
.....
18. Ktoré tvrdenie o interpunkcii v nasledujúcej vete je pravdivé?
Čuj Thisbé, čo si mal tak rád – najdrahšia Thisbé sa ťa spytuje na tvoj strašný pád!
- A. Všetky interpunkčné znamienka sú zvolené a umiestnené správne.
 - B. Vo vete chýba čiarka po slovese *Čuj*.
 - C. Po slovese *Čuj* chýba čiarka a aj namiesto pomlčky musí byť vo vete čiarka.
 - D. Pomlčka patrí až po zopakované meno dievčiny – *Thisbé*.
19. Ako sa nazýva umelecký prostriedok v podčiarknutom texte v ukážke 2?
.....
20. Určte nasledujúce súvetie; v prípade priraďovacieho aj jeho druh; v prípade podrad'ovacieho druh vedľajšej vety.
Tvar stromu síce poznáva, no farba plodov neprestáva ju stále miast'!
.....
21. Napíšte prvé slovo z vety, v ktorej sa po prvýkrát naznačuje dôvod, pre ktorý si Pyramos vzal život.
.....
22. Ktorý druh rýmu sa uplatňuje v predposlednej strofe ukážky 2?
.....
23. V ktorej možnosti sa v rámci znelostnej asimilácie prispôsobuje neznelá spoluhláska znelej?
- A. *prška krvi/krvy*
 - B. *horeznak leží*
 - C. *vlastná dlaň*
 - D. *pôvab tóni*

24. Vypíšte z ukážky 2 neurčitý tvar slovesa **zriet'** (vidieť).

.....

25. Vypíšte z ukážky 2 správne tvary zvýraznených slov.

.....

PRVÁ ČASŤ – PÍSOMNÁ Transformácia textu

Čas na transformáciu textu: 30 minút

Študentka 2. ročníka gymnázia, Lucia Dlhá (Prokopova 13, 803 00 Madunice), podstúpila náročnú operáciu a následne strávila tri mesiace v nemocnici. **Pod týmto fiktívnym menom a na fiktívnu adresu: Páleného 13, 851 00 Piešťany** adresujte riaditeľovi/riaditeľke školy žiadosť o odklad komisionálnych skúšok. Nezabudnite uviesť prílohy.

Upozornenie: Ak uvediete svoje meno a adresu, práca nebude hodnotená.

DRUHÁ ČASŤ – ÚSTNA
Tvorba rečníckeho prejavu

Z každého dieťaťa môže vyrásť umelec, ktorého diela budú visieť v galériách, znieť na koncertoch, stáť na policiach v knižniciach...

(Diskusný príspevok v rozsahu 5 minút na tému Význam podpory mimoškolských umeleckých aktivít detí.)

Autori: PhDr. Alena Polakovičová, PhDr. Katarína Hincová, PhD.

Recenzenti: PhDr. Adelaida Mezeiová, Mgr. Alžbeta Palacková

Redakčná úprava: Mgr. Alžbeta Palacková

Slovenská komisia Olympiády zo slovenského jazyka a literatúry

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, Bratislava 2018